

ŞEKER KOTALARININ DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

(1 Nisan 2002 tarih, 24713 sayılı Resmi Gazete)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, yurt içi şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak üzere şirketlerin kotalarının tespiti, tahsisi, iptali ve transferleri ile yeni kota tahsisi usul ve esaslarını düzenlemektir.

Yasal Dayanak

Madde 2 —Bu Yönetmelik 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 4 üncü maddesi gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 — Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Kanun : 4634 sayılı Şeker Kanunu'nu,
 - b) Kurum : Şeker Kurumunu,
 - c) Kurul : Şeker Kurulunu,
 - d) Şirket : Bir veya birden fazla sayıda şeker fabrikasını bünyesinde bulunduran ve/veya işleten tüzel kişiliği,
 - e) Şeker : Beyaz şeker (standart, rafine, küp ve kristal şeker), yarı beyaz şeker, rafine şeker, ham şeker ve kahverengi şeker olarak sınıflandırılan, pancar veya kamıştan üretilen kristallendirilmiş sakaroz ile nişasta kökenli izoglukoz, likid ya da kurutulmuş halde glukoz şurubu, sakaroz veya invert şeker veya her ikisinin karışımının suda çözünmesinden meydana gelen şeker çözeltisi ve invert şeker şurubu ile inülin şurubunu,
 - f) Şeker Fabrikası : Şekeri girdi olarak kullanan işletmeler hariç olmak üzere (e) bendinde tanımlanan ürünler ile ham şekeri işleyerek şeker üreten işletmeyi,
 - g) Hammadde: Şeker üretiminde kullanılan ana girdiyi,
 - h) Pazarlama Yılı: 1 Eylül ile 31 Ağustos tarihleri arasındaki dönemi,
 - i) Ülke Toplam A Kotası: Yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde ülke genelinde iç pazara verilebilen şeker miktarını,
 - j) Şirket A Kotası: Ülke toplam A kotasındaki Şirket payını,
 - k) Ülke Toplam B Kotası: Ülke toplam A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve pazarlama yılı içinde ülke genelinde güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen sakaroz kökenli depolanabilir nitelikte olan şeker miktarını,
 - l) Şirket B Kotası: Ülke toplam B kotasındaki Şirket payını,
 - m) C şekeri: A ve B kotaları dışında üretilen ve yurt içinde pazarlanamayan şeker ile işlenmek üzere ihraç kaydıyla temin edilen ham beyaz şekeri,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kotaların Tespiti, Tahsisi, İptali ve Transferleri

Kotaların Tespiti

Madde 4 — Kurul; her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar, müteakip 5 pazarlama yılına ait Ülke Toplam A Kotasını sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı ve gerektiğinde dönemsel olarak yurt içi talep verilerini değerlendirerek belirler.

Yurt içi talep tahmini; Kurul tarafından temin edilecek geçmiş yıllara ait, şirketlerin satış ve dış ticaret bilgileri ile ilgili resmi ve özel kuruluşların tüketim ve tüketimi etkileyen unsurlara, dış ticarete ilişkin

verileri de gözönüne alınarak Kurum veya gerektiğinde Kurumun uygun göreceği uzman bir kuruluş veya firma tarafından hesaplanır.

Nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotası, Ülke Toplam A Kotasının %10'unu geçemez. Bakanlar Kurulu bu oranı, Kurumun görüşünü alarak %50'sine kadar artırmaya, %50'sine kadar eksiltmeye yetkilidir.

Kurul; güvenlik payı olarak stoklanması gerekli Ülke Toplam B Kotası miktarını, ilgili resmi kuruluşların görüşlerini alarak ve iç arzı emniyet alacak şekilde, Ülke Toplam A Kotasının belli bir oranı olarak belirler.

Sakaroz kökenli şekerler dışındaki depolanabilir nitelikte olmayan diğer şekerler için B kotası belirlenmez.

Kurul, şirketlerin A ve B kotalarını, belirlenen ülke toplam A ve B kotası miktarları içinde kalmak kaydıyla, her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasitelerini gözönünde bulundurarak müteakip beşer şeker pazarlama yılı için tespit eder. Kotalar fabrikaların üretim süreleri ile son üç yıllık ortalama fiili günlük işleme kapasiteleri ve/ veya üretim miktarları ve randımanları esas alınmak suretiyle hesaplanır. Sakaroz kökenli şekerler için Şirket A Kotası, son üç yıllık ortalama fiili günlük hammadde işleme kapasiteleri, üretim süreleri ve hammaddeye göre randımanları esas alınmak suretiyle tespit edilir. Nişasta bazlı şekerler için Şirket A Kotası tespitinde son üç yıllık üretim miktarı ortalaması esas alınır. Bu şekilde hesaplanacak Şirket A ve B kotaları toplamının, ülke toplam A ve B kotalarını karşılamaması veya aşması halinde eksik kalan ya da fazlalık olarak ortaya çıkan şeker miktarını şirketlerin son üç yıllık ortalama üretim içindeki payları oranında artırarak veya eksilterek ülke toplam A ve B kotası toplamına eşitler. Bu suretle hesaplanan Şirket artırımları Şirket üretim kapasitesini aşıyorsa, aşan miktar kadar kota, yıllık üretim kapasitesi ile kotası arasındaki eksi yönde farkı olan şirketlerin atıl kapasiteleri oranında ve Şirketlerin görüşleri de alınarak Kurul tarafından dağıtılır. Kota tahsis edilen şirketler aynı pazarlama yılında kotayı kullanıp kullanmayacaklarını 15 gün içinde Kurul' a yazılı olarak bildirirler.

İlk kez üretime geçecek ve üç yaşın altındaki şeker fabrikaları ile Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kapasite artırımı izni almış olan fabrikalar için kota belirlenmesinde nominal üretim verileri esas alınır. Bu fıkranın nişasta bazlı şeker fabrikaları için uygulamasında glukoz ve izoglukoz üretim kapasitelerinin toplamı esas alınır. Toplam nişasta bazlı şeker kotasının toplam nişasta bazlı şeker üretim kapasitesine bölümünün fabrika üretim kapasitesi ile çarpılması suretiyle Şirket kotası belirlenir.

C şekerü üretimi ihtiyarı olup, Kurul C şekerü üretimi için kota belirlemez.

Kotaların Tahsisi

Madde 5 —Faaliyetteki şirketlere kota tahsisi Kurul tarafından yapılır ve Kurul'un kota tespit karar tarihinden itibaren 30 gün içinde şirketlere yazılı olarak bildirilir.

Yeni fabrika kurulabilmesi ve/veya mevcut fabrikaların kapasitelerini artırabilmeleri için kota temin etmeleri zorunludur. Kota temin talebinde bulunacaklar her yıl 1 Ocak ile 30 Nisan tarihleri arasında, kapasite raporu ve üretime başlama tarihi ile birlikte Kurul'a yazılı olarak başvururlar. Başvuru bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde ilk kota tespit döneminde değerlendirilir. Bu konudaki Kurul kararı yazılı olarak bildirilir.

Kota İptal ve Transferleri

Madde 6 — Şirketler haklı bir sebebe dayanmadan iki yıl üst üste kendilerine tahsis edilen kotalardan %90'ın altında arz sağladıkları takdirde, kota ile arz arasındaki fark kadar kota haklarını Kurulca belirlenecek süre için kaybederler. Şirketler bu süre içinde kaybettikleri kota hakkına karşılık yeni kota sağlayamazlar.

Şirketlere tahsis edilen kotalar, Kurul tarafından belirlenecek süre içinde kullanılmadığı takdirde iptal edilir.

Kurul iptal edilen kotaları, diğer şirketler arasında yıllık üretim kapasitesi ile kotası arasındaki eksi yönde farkı en büyük olan şirketten başlamak üzere şirketlerin görüşlerini de alarak dağıtabilir.

Zorunlu hallerde pazarlama yılı içinde kotalar arası şeker transferi yapılır. Kotalar arası şeker transferi yapılmasına Kurul karar verir ve karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde ilgili şirketlere bildirimde bulunur.

A kotasının bir kısmı pazarlanamadığı takdirde, pazarlanamayan miktar gelecek yılın A kotasına aktarılır ve bir sonraki yılın A kotası aktarılan miktar kadar düşürülür veya cari pazarlama yılı içinde, şirketlerin talep etmesi durumunda ve Kurulca uygun bulunması halinde pazarlanamayan A kotasının tamamı veya bir kısmı, aynı pazarlama yılı içinde ihraç edilmek kaydıyla C şekerine aktarılabilir.

Şirketler A kotası içinde olup, satışını yapamadıkları şeker miktarını her pazarlama yılının bitim tarihi olan 31 Ağustos'tan itibaren 15 gün içinde, C şekerine aktarmak istedikleri A kotası miktarını ise cari pazarlama yılı içinde Kurul'a yazılı olarak bildirmek zorundadırlar. Şirketlerin A kotası şekerini C şekerine aktarma talepleri Kurul'ca en geç bir ay içinde karara bağlanarak ilgili Şirkete yazılı olarak bildirilir.

Şirketler yapacakları kapasite değişikliklerine göre ve/veya mücbir sebeplerin tespiti durumunda, Kurul kararı ile bünyelerindeki fabrikalar arasında kota aktarımı yapabilirler. Bunun için şirketler fabrikaları arasında yapmayı planladıkları kota aktarım miktarını Kurul'a yazılı olarak bildirirler. Kurul, teklifi değerlendirerek en geç 15 gün içinde Şirkete kararını yazılı olarak bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sorumluluk ve Denetim

Sorumluluk

Madde 7 — Şirketler Kurul tarafından alınan kotalara ilişkin tüm kararlara aynen uymak zorundadırlar. Şirketlerin bu konudaki cezai yükümlülükleri Kanunun 11 inci maddesi ile düzenlenmiştir.

Şirketler Kanun kapsamındaki her şeker cinsi için; ürün özellikleri, kampanya süresi, üretim, satış ve stok faaliyetlerine ait her türlü bilgileri doğru olarak derlemek, kayıtlarını tutmak, muhafaza etmek ve Kanun ile yönetmelikler çerçevesinde Kurul tarafından talep edilen diğer bilgileri istenen şekilde, aylık dönemler halinde bir sonraki ayın ilk iki haftası içinde doğru ve tam olarak Kurula bildirmek zorundadır.

Kurul, Kanunun ve bu Yönetmeliğin kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi; kamu kurum ve kuruluşları ile piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerden ve bunların her türlü birliklerinden isteyebilir.

Kurul tarafından bilgi isteme veya yerinde inceleme hallerinde; istenen bilgilerin yanlış, eksik veya yanıltıcı olarak verildiğinin saptanması veya hiç bilgi verilmemesi ya da yerinde inceleme imkanının verilmemesi hallerinde, bu fiili işleyen şirketler yedi gün içinde bilgilerin verilmesi ve/veya inceleme imkanının sağlanması için ihtar edilir. Bu süre zarfında bilgilerin verilmemesi ve/veya inceleme imkanının sağlanmaması halinde, şirketlere Kanunun 11 inci maddesindeki ceza hükümleri uygulanır.

Denetim

Madde 8 — Kurum, Şirket ve bünyesindeki fabrikalarda, görevleri ile ilgili konularda araştırma ve denetimde bulunabilir. Bu amaçla gerektiğinde bağımsız denetim kurumlarına denetim ve inceleme yaptırılabilir.

Yürürlük

Madde 9 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 — Bu Yönetmelik hükümlerini Şeker Kurulu yürütür.